

VIGEF

ALGEMENE VOORWAARDEN

voor de

TEELT

van

INDUSTRIEGROENTEN

met bijbehorend

ARBITRAGEREGLEMENT

1 Januari 2009

Algemene Voorwaarden voor de Contractteelt van Industriegroenten met bijbehorend Arbitragereglement

Vastgesteld door en verkrijgbaar bij:

- Vereniging der Nederlandse Groente- en Fruitverwerkende Industrie
Postbus 161
2280 AD Rijswijk
T 070 – 3365270

- Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland
Bezuidenhoutseweg 225
2594 AL 's-Gravenhage
T 070 – 338 27 00

INHOUDSOPGAVE	BLZ
Inleiding	1
Algemene bepaling	5
Zaaizaad	6
Zaaien	7
Teelt	7
Oogst	8
Keuring	8
Risico en levering	9
Vaststelling van gewicht en hoedanigheid	9
Prijsbasis	10
Betaling, eigendomsvoorbehoud en ontbinding	10
Niet en niet tijdige afname	10
Aansprakelijkheid	11
Overmacht	11
Vertrouwenscommissie	11
Mediation en arbitrage	12
Slotbepaling	12
Arbitragereglement	13

Inleiding

Deze Algemene Voorwaarden voor de teelt van industriegroenten, zijn tot stand gekomen in overleg tussen en vastgesteld door de Vereniging der Nederlandse Groente- en Fruitverwerkende Industrie (Vigef), en LTO Nederland.

Deze Algemene Voorwaarden worden van kracht op 1 januari 2009.

Wanneer partijen een contract afsluiten met verwijzing naar deze algemene voorwaarden, verbinden zij zich om conform de regels van de Algemene Voorwaarden te handelen. Het voordeel is dat partijen op voorhand bekend zijn met alle "spelregels". Deze herziene "spelregels" zijn voortgevloeid uit een zorgvuldige belangenafweging door teelt en verwerking waarbij de rechten en plichten over en weer nauwkeurig zijn geformuleerd en geactualiseerd. In de Algemene Voorwaarden wordt de teler consequent de verkoper genoemd, de afnemer wordt in deze lijn de koper.

Het gebruik van de Algemene Voorwaarden wordt door de betrokken organisaties aanbevolen. Het is de overtuiging van ketenpartijen dat toepassing van de Algemene Voorwaarden de gang van zaken tussen betrokkenen zal bevorderen.

Bijzondere voorwaarden zoals prijs, tijdstip van levering, toeslagen of kortingen bij tarra, bodemonderzoek en stikstofgebruik dienen afzonderlijk in contracten tussen verkoper en koper te worden opgenomen. Deze bepalingen lenen zich vanwege het individuele karakter niet voor opname in de Algemene Voorwaarden. Ook eventuele afwijkingen van de Algemene Voorwaarden dienen te worden opgenomen in het teeltcontract.

Alle geschillen tussen verkoper en koper welke ontstaan naar aanleiding van een overeenkomst gesloten op basis van deze Algemene Voorwaarden worden indien geen mediation of expertise is tot stand gekomen beslecht door arbitrage. Een actuele lijst met onafhankelijke expertisebureau's, erkende mediators en arbiters is beschikbaar bij het Instituut voor Agrarisch Recht (IAR), Agro Businesspark 75, 6708 PV Wageningen, tel 0317-424181, info@iar.nl

Werkingsfeer

Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing indien de tussen verkoper en koper afgesloten schriftelijke overeenkomst uitdrukkelijk hiernaar verwijst. Bij het afsluiten van een contract worden de Algemene Voorwaarden door de koper aan de verkoper overhandigd.

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Deze algemene voorwaarden met bijbehorend arbitragereglement zijn door VIGEF en LTO Nederland vastgesteld in december 2008. Deze voorwaarden zijn gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage op ... 2008 en gelden met ingang van 1 januari 2009.

TOEPASSELIJKHEID VOORWAARDEN

Artikel 2

- a. Deze voorwaarden gelden voor alle teeltcontracten van groentegewassen met het doel deze door conservering te verduurzamen, waarbij deze algemene voorwaarden van toepassing zijn verklaard.
- b. Aanvullend op de algemene voorwaarden voor de contractteelt van industriegroenten is het Nederlands recht van toepassing. De teeltcontracten worden geacht in Nederland tot stand te zijn gekomen en aldaar te worden uitgevoerd.
- c. De werking van het Weens koopverdrag wordt nadrukkelijk uitgesloten.
- d. In de Algemene voorwaarden wordt onder "schriftelijk" mede verstaan berichtgeving per telefax, alsmede elektronische post, die op een zodanige wijze beschikbaar wordt gesteld dat de geadresseerde deze kan opslaan en weergeven.

KOOP- EN VERKOOPBEVESTIGING

Artikel 3

- a. Een overeenkomst bindt partijen zodra zij hierover overeenstemming hebben verkregen. Zij kan door alle middelen rechtens bewezen worden.
- b. Koper bevestigt schriftelijk de afspraken in een teeltcontract waarin vermeld wordt dat de Algemene Voorwaarden voor teelt van industriegroenten met het bijbehorende arbitragereglement van toepassing zijn.
- c. Het teeltcontract wordt geacht de afspraken te hebben weergegeven, tenzij de in Nederland gevestigde wederpartij binnen 14 dagen na verzending haar bezwaren kenbaar maakt.
- d. Verkoper geeft informatie over de voorvruchten die in een reeks van jaren geteeld werden op het perceel waarop de onderhandeling betrekking hebben. Koper bepaalt, op basis van de vruchtwisseling en eventueel aanvullende informatie, de geschiktheid van het perceel voor de teelt.
- e. Indien verkoper nalatig is geweest om waarheidsgetrouw en volledig de benodigde inlichtingen te verstrekken omtrent het onder 3d. gestelde, dan wel over bijzondere omstandigheden na de laatste teelt die op de bodemgesteldheid invloed hebben uitgeoefend, zal koper wegens de enkele nalatigheid als vorenbedoeld, gerechtigd zijn vergoeding te eisen van de schade die koper heeft geleden door deze nalatigheid.
- f. In het teeltcontract wordt het teeltdoel van het gewas zo specifiek mogelijk omschreven. Indien, voorafgaande aan de uitvoering, koper zich genoodzaakt ziet het teeltdoel te wijzigen of een ander gewas in te zaaien kan dit slechts nadat beide partijen over de gevolgen daarvan overeenstemming bereikt hebben.

ZAAIZAAD

Artikel 4

- a. Het voor de gecontracteerde oppervlakte benodigde zaaizaad zal door koper tijdig vóór de overeengekomen zaaiperiode beschikbaar worden gesteld en tijdig vóór het afgesproken zaaitijdstip in ontsmette staat op het bedrijf van verkoper aanwezig zijn.
- b. Het zaaizaad is voor rekening van verkoper, tenzij anders overeen is gekomen. De kosten van het zaaizaad, zoals vermeld in het teeltcontract, kunnen door koper worden verrekend met de eindafrekening.
- c. Het zaaizaad dient te voldoen aan de minimum eisen van de NAKtuinbouw (Nederlandse Algemene Keuringsdienst Tuinbouw) met betrekking tot kiemkracht, rasechtheid, raszuiverheid en gezondheid en dient correct gekenmerkt te zijn met door de NAK voorgeschreven informatie.¹
- d. Koper zal verkoper c.q. de gekozen vertegenwoordigers in een commissie zoals genoemd in artikel 15, hierna te noemen Vertrouwenscommissie, voor het groeiseizoen informeren over de rassen of de variëteiten van het zaaizaad dat volgens de planning van koper ter beschikking zal worden gesteld.
- e. Koper zal het zaaizaad met een toegelaten en voor het doel goedgekeurd middel laten ontsmetten. Op de verpakking van het zaaizaad moet vermeld staan met welk middel het zaad is ontsmet.
- f. Indien het zaaizaad niet blijkt te voldoen aan de eisen als genoemd onder c. en d. zal door de koper het voor verkoper hieruit voortvloeiende nadelige verschil in geldelijke opbrengst ter besluitvorming worden voorgelegd aan de vertrouwenscommissie.
- g. Indien koper geheel of gedeeltelijk ander zaaizaad dan het (de) door hem met verkoper overeengekomen ras of variëteit beschikbaar stelt, zonder dat verkoper zich daarmee akkoord heeft verklaard, heeft verkoper het recht het teeltcontract te ontbinden. Indien hij daarentegen het beschikbaar gestelde zaad wel wil uitzaaien, zal door koper aan verkoper het verschil worden bijbetaald tussen de opbrengst welke hij heeft gehad en de geldelijke opbrengst van het geoogste niet door hem geteelde ras of variëteit, die in het teeltcontractjaar gemiddeld in het betreffende gebied werd verkregen met het (de) overeengekomen ras of variëteit.
- h. Indien het zaaischema door weersomstandigheden of bodemgesteldheid wordt verstoord, kan koper wijziging van het (de) overeengekomen ras of variëteit verlangen. In dat geval dienen zonnodig de in het teeltcontract genoemde hoeveelheden en prijzen te worden aangepast, overeenkomstig art 3d.
- i. Indien wordt overeengekomen een ras onder nummer, benaming of wat voor aanduiding dan ook welke niet voorkomt in de Beschrijvende Rassenlijst voor Groentegewassen, deel Vollegrondsgroenten, te telen en het een voor verkoper c.q. Vertrouwenscommissie onbekend ras of variëteit betreft, dient een in het teeltcontract te vermelden regeling te worden getroffen, waarbij aan verkoper een garantie terzake van de geldelijke opbrengst per ha wordt gegeven (tenminste gelijk aan de opbrengst van een vergelijkbaar ras).
- j. Indien het aan verkoper verstrekte zaaizaad verloren gaat of onbruikbaar wordt door welke oorzaak dan ook, blijft verkoper verplicht de in het teeltcontract vermelde prijs van het zaaizaad aan koper te betalen.

¹ De vertrouwde NAKtuinbouw zaadlabels zijn niet meer bevestigd aan de zakken. De EU schrijft voor aan welke eisen zaad dient te voldoen voordat het in de handel gebracht mag worden. De NAK is een geaccrediteerde organisatie die toeziet op de keuring. De keuring wordt veelal door de zaadbedrijven zelf uitgevoerd. Op de zakken staat het lotnummer. Via dat nummer kan alle informatie die nodig is om een partij te traceren en de gevolgde procedure te achterhalen beschikbaar komen. Dit alles volgens NAK voorschrift.

ZAAIEN

Artikel 5

- a. Verkoper zal het aan hem verstrekte zaad uitzaaien of laten uitzaaien met inachtneming van hetgeen hierover in het teeltcontract is vermeld en in overeenstemming met de door koper gegeven instructies.
- b. Indien voor uitzaaai een bepaalde periode is overeengekomen zal de zaaidatum door koper in overleg met verkoper worden vastgesteld en wel op een zodanig tijdstip dat verkoper daar redelijkerwijs aan kan voldoen.
- c. De uitzaaai geschiedt voor rekening van verkoper, tenzij anders is overeengekomen. De kosten van het uitzaaien, zoals vermeld in het teeltcontract, kunnen door koper worden verrekend met de eindafrekening.
- d. Indien redelijkerwijs bekend is dat het zaaischema niet kan worden aangehouden, zullen partijen zo spoedig mogelijk in overleg met elkaar treden.
- e. Wanneer de weersomstandigheden en/of de bodemgesteldheid het onmogelijk maken het zaaien op de overeengekomen en vastgestelde datum te verrichten, zal verkoper dit terstond aan koper meedelen. De nieuwe datum zal alsdan zo spoedig mogelijk in overleg met verkoper worden vastgesteld waarbij zoveel mogelijk rekening zal worden gehouden met het zaai- c.q. verwerkingsschema van koper.
- f. Indien door onder 5e genoemde oorzaken de uitzaaai van het overeengekomen gewas in het geheel niet meer mogelijk is, verplicht de koper zich tot een maximale inspanning een vervangend gewas aan de verkoper aan te bieden. Een en ander met in achtneming van het gestelde onder art 3f.

TEELT

Artikel 6

- a. Verkoper zal de gecontracteerde oppervlakte als een goed landbouwer en op zijn kosten dusdanig bewerken en bemesten dat een zo goed mogelijke opbrengst wordt verkregen.
- b. Verkoper zal op zijn kosten en onder zijn verantwoordelijkheid een zo goed mogelijke bestrijding toepassen van:
 1. onkruid en daarbij in het bijzonder het tot ontwikkeling komen van fabrieksmatig moeilijk te verwijderen onkruid, zoals o.a. melkdistel, kleeftkruid, kamille, nachtschade, duist, hanepoot, windhalm en melde;
 2. ziekten en plagen, al naar gelang hetgeen daaromtrent in het teeltcontract is vastgelegd.
- c. Het optreden van ziekten en plagen moet door verkoper aan koper worden gemeld.
- d. Verkoper voldoet aan de registratieplicht ten behoeve van het voedselveiligheidscertificaat.
- e. Ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is verkoper verplicht de voorschriften van de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden 2007 en de daarop gebaseerde uitvoeringsbepalingen na te komen alsmede voorschriften uit hoofde van andere wettelijke bepalingen, zodat het te leveren product voldoet aan de toegelaten gehalten, vermeld in de Residubeschikking, dan wel aan lagere gehalten indien deze in het teeltcontract zijn opgenomen. Bij het niet respecteren van deze voorschriften dan wel het terzake in het teeltcontract vermelde, is verkoper aansprakelijk voor de schade die koper lijdt doordat hij het gewas niet kan verwerken. De aansprakelijkheid is beperkt tot maximaal de waarde van het gewas dat, met in achtneming van genoemde voorschriften en/of teeltcontract, onder de gegeven omstandigheden geleverd had kunnen worden.
- f. Aangezien het gewas niet met een bestrijdingsmiddel mag worden bespoten korter dan een zeker aantal dagen voor het oogsten, de zogenaamde veiligheidstermijn, zal koper op verzoek van verkoper informatie verstrekken over het door hem verwachte tijdstip van oogsten.

- g. Koper heeft het recht, na zich in verbinding te hebben gesteld met verkoper, het gecontracteerde perceel of percelen te bezoeken tijdens de groei van het gewas om zich te informeren over de verzorging en de stand van het gewas inclusief het nemen van monsters.
- h. Gelijk recht als bedoeld in lid 6e komt koper toe indien de verwerkingswaarde van het gewas door de bestrijding van ziekten en plagen heeft geleden, met dien verstande, dat:
 - 1. dit recht koper niet toekomt indien hij de wijze van bestrijding heeft goedgekeurd;
 - 2. toepassing van het in dit lid bedoelde recht alleen zal kunnen plaatsvinden, indien verkoper ernstige onzorgvuldigheid kan worden verweten.
- i. Indien koper zich genoodzaakt ziet het teeltdoel te wijzigen kan dit slechts nadat beide partijen over de gevolgen daarvan overeenstemming bereikt hebben.

OOGST

Artikel 7

- a. Koper bepaalt het tijdstip van oogsten en geeft daarvan in normale omstandigheden tenminste 18 uur vóórdat met het oogsten moet worden begonnen, bericht aan verkoper. In bijzondere omstandigheden kan in overleg tussen koper en verkoper een kortere termijn worden aangehouden.
- b. De verkoper is gehouden alles in het werk te stellen om de oogstwerkzaamheden en de afvoer van het product naar behoren te laten verlopen.
- c. Het gewas wordt door en voor rekening van koper geoogst, tenzij anders wordt overeengekomen. De kosten van het oogsten, zoals vermeld in het teeltcontract, kunnen door koper worden verrekend met de eindafrekening.
- d. Niet aanvaardbare oogstverliezen worden door koper vergoed, indien deze te wijten zijn aan nalatigheid van koper. Geschillen over oogstverliezen kunnen geen aanleiding zijn tot stopzetten van het oogsten en zullen onverwijld ter bemiddeling worden voorgelegd aan de Vertrouwenscommissie.

KEURING

Artikel 8

- a. Koper zal het gewas vóórdat met het oogsten is aangevangen, na tijdig overleg met verkoper en/of Vertrouwenscommissie, geheel of gedeeltelijk kunnen afkeuren, indien daarin in dusdanige mate gebreken voorkomen, dat het product voor verwerking door conservering ongeschikt is. Keuring van het product vindt plaats op de in Nederland gelegen verwerkingseenheid van koper. Keuringsvoorschriften zijn uitgewerkt in het teeltcontract.
- b. In geval van mislukking van het gewas zal verkoper niet tot omploegen van het gewas overgaan dan na overleg met koper. Geleden hagelschade zal door verkoper onverwijld aan koper worden gemeld.
- c. Bij opbrengstverwachting ver beneden normaal of zeer afwijkende oogstomstandigheden zal er overleg plaatsvinden met de verkoper en indien gewenst met de Vertrouwenscommissie over het al dan niet oogsten.
- d. Indien koper ingevolge lid 8a. het gewas geheel of gedeeltelijk afkeurt, behoeft hij het afgekeurde gedeelte niet af te nemen en zal verkoper daarmee naar eigen goeddunken kunnen handelen.
- e. Geschillen als gevolg van de keuring worden in eerste instantie ter besluitvorming voorgelegd aan de vertrouwenscommissie.

RISICO EN LEVERING

Artikel 9

- a. Verkoper is verplicht de gehele opbrengst zoals overeengekomen in het teeltcontract aan koper te leveren, koper is verplicht deze van verkoper af te nemen.
- b. Het geogoste product is voor rekening en risico van koper van het ogenblik af waarop hij met de oogstwerkzaamheden is aangevangen.
- c. Indien een van de partijen, anders dan als gevolg van overmacht, aantoonbaar in gebreke blijft met levering respectievelijk afname, is deze aansprakelijk voor de daardoor ontstane schade. Het product komt voor rekening en risico van de in gebreke blijvende partij vanaf het moment dat hij had moeten leveren respectievelijk afnemen. De verkoper of koper stelt de tegenpartij binnen 18 uur in kennis waarna een schriftelijke bevestiging per aangetekend schrijven volgt.
- d. Van iedere vracht geogost product welke het bedrijf van de verkoper verlaat, zal koper aan verkoper of diens vertegenwoordiger een afleveringsbewijs overhandigen dan wel doen toekomen, waarop voorkomen :
 1. naam van verkoper of diens gemachtigde;
 2. naam van koper;
 3. de bestemming;
 4. naam van het ras of de variëteit;
 5. naam van vervoerder en handtekening van chauffeur;
 6. kenteken vervoermiddel;
 7. datum en uur vertrek.

VASTSTELLING VAN GEWICHT EN HOEDANIGHEID

Artikel 10

- a. Indien de prijs wordt overeengekomen op basis van de geleverde hoeveelheid wordt het gewicht met een geijkte weeginrichting na aankomst op bedrijf van koper vastgesteld, tenzij anders is overeengekomen. Het betrokken voertuig wordt zowel geladen als in lege toestand gewogen. Beide weegbrieven zijn onderdeel van de eindafrekening.
- b. Verkoper heeft het recht controle uit te oefenen, of namens hem te laten uitoefenen, op de vaststelling van het gewicht van het geleverde product respectievelijk sortering en tarrering van het product.
- c. Verkoper of diens vertegenwoordiger is gerechtigd om bij monstername, tarrabepaling en kwaliteitsvaststelling aanwezig te zijn.
- d. De lading (aanhang) wagen/container wordt als afzonderlijke vracht beschouwd.
- e. Verkoper zal binnen twee weken na levering van de laatste vracht van een bepaald(e) ras of variëteit bericht ontvangen van het gewicht van het geleverde gewas alsmede de uitslag van de tarrering. Tenzij binnen een week na ontvangst van genoemd bericht door verkoper wordt gereclameerd, zal overeenkomstig deze uitslag worden afgerekend op basis van de overeengekomen prijs.
- f. Voor de hardheidsbepaling van erwten, velderwten en tuinbonen worden onmiddellijk na aankomst van het product op de plaats van bestemming van elke aangevoerde vracht tenminste 2 representatieve monsters genomen. Van deze monsters wordt de hardheid bepaald met behulp van een in Nederland als deugdelijk erkende geijkte tenderometer. Deze meter dient regelmatig geijkt te worden volgens het protocol dat overeengekomen is tussen de VIGEF, LTO en de Centrale IJkdienst. Het gemiddelde van de monsters is beslissend voor de prijsbepaling van de vracht.
- g. Indien de gewichtsbepaling van het gecontracteerde product op basis van sortering geschiedt, moet in het teeltcontract een specificatie van de sorteringsklassen zijn opgenomen.

PRIJSBASIS

Artikel 11

In het teeltcontract tussen koper en verkoper wordt de basis van de prijsbepaling nauwkeurig gespecificeerd. In elke teeltcontract zijn de volgende zaken uitgewerkt:

1. de kwaliteitsklassen die gehanteerd worden
2. wijze van sorteren en de sorteringseenheden
3. definitie van tarra
4. moment van tarrering
5. prijs per eenheid en/of per kwaliteit
6. toeslagen en/of kortingen

BETALING, ZEKERHEIDSSTELLING EN ONTBINDING

Artikel 12

- a. De betaling zal geschieden uiterlijk 30 dagen na levering, tenzij anders overeengekomen tussen koper en de Vertrouwenscommissie. Indien deze betalingstermijn wordt overschreden is zonder dat ingebrekestelling is vereist de wettelijke rente verschuldigd vanaf de vervaldag, alsmede alle aan de inning en invordering verbonden kosten.
- b. Alle in het teeltcontract genoemde bedragen zijn exclusief BTW, tenzij anders in het teeltcontract vermeld staat.
- c. Verkoper kan schriftelijk een betalingsgarantie eisen. Alle daaruit voortvloeiende kosten zijn voor rekening van verkoper. De betalingsgarantie kan uitsluitend binnen de termijn van één week voor de geplande levering worden verlangd.
- d. Weigering van koper om de verlangde zekerheid te stellen, geeft verkoper het recht om zonder tussenkomst van de rechter de teeltcontract als ontbonden te beschouwen met vergoeding van de eventueel door hem geleden schade.
- e. Indien vóór de levering van het product het faillissement van koper wordt aangevraagd of koper surséance van betaling heeft verzocht, heeft verkoper het recht aan koper per aangetekend schrijven te berichten dat hij het teeltcontract als ontbonden beschouwt, met het behoud van het recht van verkoper op vergoeding van de door hem geleden schade.

NIET OF NIET TIJDIGE AFNAME

Artikel 13

- a. Indien het gewas door overmacht, zoals algemene stakingen, oorlog, wateroverlast, vorst en andere natuurrampen niet of niet tijdig geoogst kan worden zal koper niet aansprakelijk gesteld kunnen worden voor de geleden schade.
- b. Indien het gewas van de met verkoper gecontracteerde oppervlakte geheel of gedeeltelijk niet of niet tijdig wordt geoogst of geleverd, zonder dat hiervoor aanwijsbare overmacht als hiervoor bedoeld kan worden aangevoerd, zal verkoper hiervoor een vergoeding van koper ontvangen. De hoogte van deze vergoeding zal in overleg tussen Vertrouwenscommissie en koper worden vastgesteld, aan de hand van de opbrengstwaarde van het gewas op het tijdstip dat dit voor het overeengekomen teeltdoel had moeten worden geoogst.
- c. Het niet of niet tijdig geoogste product staat ter beschikking van koper. Koper zal de bestemming van het niet of niet tijdig geoogste product binnen drie weken aan verkoper meedelen. Indien koper dat verlangt, is verkoper gehouden het gewas in uitgerijpte toestand te oogsten. In overleg tussen

verkoper en koper zal het oogsttijdstip worden vastgesteld. Alle uit het afrijpen van het gewas voortvloeiende kosten inclusief de oogstkosten van het afgerijpte gewas zijn voor rekening van koper. Indien verkoper zelf werkzaamheden uitvoert, worden de kosten gebaseerd op de gemiddelde loonwettarieven, zo niet dan geldt het tarief dat loonwerker aan verkoper in rekening brengt.

AANSPRAKELIJKHEID

Artikel 14

- a. In aanspraak jegens derden zullen koper en verkoper gezamenlijk optreden met betrekking tot door hen beiden geleden schade
- b. De verkopersaansprakelijkheid is behoudens opzet, grove schuld of grove nalatigheid beperkt tot de waarde van het te leveren gewas.
- c. Bij ontvangst van het product bepaalt de koper, aan de hand van waarneembare kenmerken en de overlegde gegevens van de teeltregistratie, of het product voldoet aan eisen van voedselveiligheid en in het handelsverkeer gebracht mag worden.
- d. Koper is verantwoordelijk voor een nauwkeurig tracking en tracing systeem
- e. Ingebrekestelling dient te geschieden per aangetekend schrijven.

OVERMACHT

Artikel 15

- a. Overmacht, zoals algemene stakingen, oorlog, wateroverlast, vorst en andere natuurrampen, geeft aan ieder der partijen het recht om de (verdere) uitvoering van het teeltcontract op te schorten of, indien de voortzetting van het teeltcontract onmogelijk blijkt, het teeltcontract voor de toekomst te beëindigen.
- b. Beroep op overmacht alsmede het opschorten van de (verdere) uitvoering van het teeltcontract of het beëindigen van het teeltcontract op grond van die overmacht moeten zo spoedig mogelijk aan de betrokken tegenpartij(en) schriftelijk en gemotiveerd worden medegedeeld.
- c. Handels- of afzetbelemmering zijn vóór partijen geen reden het teeltcontract eenzijdig te wijzigen, te beëindigen of de (verdere) uitvoering daarvan op te schorten.

VERTROUWENSCOMMISSIE

Artikel 16

- a. Verkopers zijn gerechtigd tot het zich doen vertegenwoordigen in het overleg met koper door een uit verkopers gekozen Vertrouwenscommissie.
- b. Koper stelt jaarlijks het adresbestand van verkopers aan de vertrouwenscommissie beschikbaar.
- c. Tot de taken van de Vertrouwenscommissie worden gerekend:
 1. onderhandelingen voeren over teeltcontractvoorwaarden en teeltcontractprijzen voor verkopers die door de Vertrouwenscommissie worden vertegenwoordigd;
 2. overleg voeren over de uitvoering van het teeltcontract;
 3. bemiddelen tussen verkoper en koper bij eventuele meningsverschillen;
 4. verstrekken van informatie aan verkopers betreffende al datgene wat voor verkopers van belang is. Koper zal aan de Vertrouwenscommissie alle informatie verschaffen, welke voor verkopers van belang is.

- d. Ter honorering van deze werkzaamheden en ter bestrijding van de daaraan verbonden kosten van de Vertrouwenscommissie zal door koper een door de Vertrouwenscommissie op te geven bedrag per ha gecontracteerd product worden ingehouden bij de eindafrekening met verkoper.

MEDIATION EN ARBITRAGE

Artikel 17

- a. Wanneer een geschil, verband houdende met (een tekortkoming in) de uitvoering van het teeltcontract niet door middel van overleg tussen partijen kan worden geregeld, zullen partijen, alvorens zich tot het bevoegd arbitrage-instituut te wenden, zich inspannen het geschil op te lossen door middel van mediation conform het reglement van de Stichting Nederlands Mediation Instituut, zoals dat luidt op de datum van de ondertekening van het teeltcontract.
- b. De meest gerede partij dient een daartoe strekkende schriftelijk aanvraag in bij het Instituut voor Agrarisch Recht, Postbus 245, 6700 AE Wageningen, telefoonnummer 0317-424181, faxnummer 0317- 424313, e-mail info@iar.nl
- c. De meest gerede partij zal schriftelijk of elektronisch zijn voornemen om over te gaan tot mediation aan de wederpartij kenbaar maken.
- d. Indien de meest gerede partij binnen 14 dagen na de in het vorige lid bedoelde melding geen reactie van de wederpartij heeft ontvangen waaruit blijkt dat wederpartij bereid is het geschil door middel van mediation op te lossen zal het geschil worden beslecht door middel van arbitrage op de wijze als bepaald in het bij deze algemene voorwaarden voor de teelt van industriegroenten behorende Arbitragereglement.

SLOTBEPALING

Artikel 17

- a. Deze algemene voorwaarden met bijbehorend arbitragereglement zijn gedeponereerd ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage.
- b. LTO Nederland en VIGEF gezamenlijk zijn te allen tijde bevoegd deze voorwaarden te wijzigen, met dien verstande dat die wijzigingen eerst kunnen ingaan, nadat deze wijzigingen zijn gedeponereerd bij voornoemde rechtbank en de leden over deze wijziging zijn geïnformeerd.

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Dit reglement geldt voor het aanvragen en behandelen van arbitrages in alle geschillen uit overeenkomsten waarop de Algemene voorwaarden voor de teelt van Industriegroenten van toepassing zijn.

Artikel 2

Het arbitragebureau, zijnde het Instituut voor Agrarisch Recht (IAR) gevestigd te Wageningen, Agro Business Park 75, Postbus 245, 6700 AE Wageningen, telefoonnummer 0317- 42 41 81, faxnummer 0317- 42 43 13, info@iar.nl is belast met het in ontvangst nemen van arbitrageaanvragen, de samenstelling van het scheidsgerecht, het voeren van het secretariaat, het regelen van de behandeling van arbitrages en het organiseren van al hetgeen daartoe behoort.

Artikel 3

1. Het bestuur van VIGEF stelt een lijst op van arbiters van tenminste 5 personen afkomstig van de verwerking, die bereid en geschikt zijn om als arbiter op te treden. (lijst 1.1)
2. LTO Nederland stelt een lijst op van arbiters van tenminste 5 personen afkomstig uit telerskringen, die bereid en geschikt zijn om als arbiter op te treden. (lijst 1.2)
3. Voorts stellen VIGEF en LTO Nederland in gezamenlijkheid een lijst op van tenminste 4 juristen, die aan een Nederlandse Universiteit de graad van Meester in de Rechten hebben verkregen, die geschikt en bereid zijn op te treden als voorzitter van een arbitragecommissie. (lijst 2)
4. VIGEF en LTO Nederland kunnen tussentijds deze lijsten herzien en zonodig voor wijzigingen en aanvullingen zorgen. Eenmaal per 3 jaar worden de lijsten opnieuw samengesteld.

Artikel 4

1. Arbiters spreken recht als goede personen, naar billijkheid.
2. Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, past het scheidsgerecht Nederlands recht en de Algemene voorwaarden voor de teelt van industriegroenten toe, terwijl in elk geval voor het formele procesrecht het Nederlands recht geldt.
3. De opdracht van het scheidsgerecht duurt voort totdat het zijn laatste eindvonnis heeft gewezen, onverminderd de mogelijkheid tot rectificatie en aanvulling, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

AANVRAAG ARBITRAGE

Artikel 5

1. De arbitrage wordt aanhangig gemaakt door het indienen van een schriftelijke arbitrageaanvraag bij het Arbitragebureau gevestigd te Wageningen, Agro Business Park 75, Postbus 245, 6700 AE Wageningen, telefoonnummer 0317-424181, faxnummer 0317- 424313, e-mail info@iar.nl.
2. Zij moet bevatten:
 - a. de voornaam, de naam, het adres en de woon- of vestigingsplaats van de eiser, zo mogelijk met zijn telefoon- faxnummer en e-mail adres;
 - b. de naam, het adres en de woon- of vestigingsplaats van de verweerder, zo mogelijk met zijn telefoon- faxnummer en e-mail adres;
 - c. een fotokopie van het teeltcontract, waarop eiser zijn vordering baseert;
 - d. een volledige en duidelijke omschrijving van het geschil, met vermelding van alle ter zake dienende feiten;
 - e. een duidelijke formulering van hetgeen eiser vordert;

3. De arbitrage-aanvraag dient, op straffe van verlies van het recht arbitrage aan te vragen, bij voormeld Arbitragebureau te worden ingediend uiterlijk binnen 3 maanden nadat gebleken is, dat het geschil niet in der minne noch via Mediation tussen partijen kan worden opgelost. De termijn van 3 maanden begint te lopen op de dag, dat de ene partij aan de andere per aangetekende brief heeft bericht dat, naar zijn mening, het geschil niet in der minne kan worden opgelost en derhalve de termijn van 3 maanden aanvangt. Ten aanzien van het instellen van tegenvorderingen geldt het bepaalde in artikel 17.1.
4. De in dit reglement vermelde termijnen worden met een dag verlengd, indien zij op een zondag of op een wettelijke feestdag aflopen. Als wettelijke feestdagen worden slechts die erkend, die in het gehele land officieel zijn.
5. De arbitrage-aanvraag wordt ingediend in enkelvoud. Indien deze aanvraag niet voldoet aan de hiervoor genoemde vereisten, stelt het Arbitragebureau eiser in de gelegenheid die aan te vullen.

VOORSCHOT ARBITRAGEKOSTEN

Artikel 6

1. Het Arbitragebureau stelt na ontvangst van de arbitrage-aanvraag het bedrag vast dat de aanvrager van de arbitrage, respectievelijk de indiener van de tegenvordering (artikel 17 lid 1), als voorschot dient te betalen ter bestrijding van de te verwachten arbitragekosten. Dit voorschot dient binnen een door het Arbitragebureau te bepalen termijn, op de door hem aangegeven wijze te worden betaald. Het staat het Arbitragebureau ten allen tijde vrij aanvullende voorschotten te verlangen.
2. Bij gebreke van betaling binnen de door het Arbitragebureau vastgestelde termijn wordt geacht de arbitrage-aanvraag c.q. de ingestelde tegenvordering te zijn ingetrokken. Een nieuwe arbitrage-aanvraag en/of tegenvordering kan dan uitsluitend worden ingesteld binnen de daarvoor resterende termijnen als bedoeld in artikel 6 voor wat betreft de aanvraag en artikel 17.1 wat betreft de tegenvordering.
3. Het Arbitragebureau is gerechtigd om gedurende de arbitrage van de aanvragende partij verhoging van het gedeponeerde bedrag te vorderen, telkens wanneer de arbitragecommissie zulks nodig acht. Indien de aanvragende partij het aanvullende voorschot niet deponereert, wordt de gang van het geding opgeschort, totdat deponering heeft plaatsgehad.

Artikel 7

1. Het Arbitragebureau zendt een aangetekend afschrift van de arbitrage-aanvraag met de bijlagen naar de verweerder, nadat de aanvrager het gevraagde voorschot als hiervoor bedoeld in artikel 6 heeft voldaan.
2. Bij de toezending van het afschrift van de arbitrage-aanvraag stelt het Arbitragebureau tevens de verweerder in de gelegenheid om binnen 4 weken zijn schriftelijk verweer bij hem in te dienen. Het arbitragebureau is bevoegd om die termijn, zo daartoe aanleiding bestaat, te verlengen met een maximale termijn van nog eens 4 weken, tenzij partijen instemmen met een langere verlenging.

REPLIEK EN DUPLIEK IN EERSTE AANLEG

Artikel 8

1. Het Arbitragebureau in eerste aanleg stelt de aanvrager in de gelegenheid om binnen 4 weken schriftelijk op het antwoord van de tegenpartij te reageren.
2. Na ontvangst van de reactie van de aanvrager op het antwoord, de conclusie van repliek, zendt het Arbitragebureau een afschrift daarvan aan de tegenpartij en stelt haar in de gelegenheid om daarop binnen 4 weken na verzending met een conclusie van dupliek te reageren.
3. De hiervoor in 8.1 en 8.2 genoemde termijn van 4 weken kan door het Arbitragebureau met maximaal 4 weken worden verlengd. Verdere verlenging is uitsluitend en alleen mogelijk met instemming van beide partijen.

WIJZIGING VAN VORDERING EN INTREKKING VORDERING

Artikel 9

1. Het staat partijen vrij de door hen ingestelde vordering(en) tot aan de dag van de mondelinge behandeling te veranderen, te vermeerderen of te verminderen, tenzij naar het oordeel van de Arbitragecommissie de tegenpartij daardoor in zijn verdediging onredelijk wordt bezwaard of de procedure daardoor onredelijk zou worden vertraagd.
2. Een vermeerdering, vermindering of verandering van de ingestelde vordering, waaronder begrepen de ingestelde tegenvordering, brengt geen wijziging in de samenstelling van een eenmaal benoemde Arbitragecommissie.
3. In het geval de arbitrage-aanvraag wordt ingetrokken brengt het Arbitragebureau een vergoeding in rekening bij de aanvrager, die het, gelet op alle omstandigheden en de gemaakte kosten redelijk acht.

BENOEMING ARBITRAGECOMMISSIE

Artikel 10

1. Na voltooiing van de schriftelijke procedure wordt door het Arbitragebureau, rekening houdend met de aard van het geschil, uit de arbitragelijst als bedoeld in artikel 3, een arbitragecommissie benoemd. Wanneer de commissie bestaat uit meer leden dan alleen een voorzitter-arbiter, zal de commissie bestaan uit één arbiter afkomstig uit de kring van de kopers van industriegroenten, één arbiter afkomstig uit de kring van de verkopers van industriegroenten en een voorzitter benoemd uit lijst 2 als bedoeld in artikel 3.3.
2. Het Arbitragebureau stelt de benoemde arbiters zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte van hun benoeming. De benoemde arbiters dienen het Arbitragebureau binnen 8 dagen te laten weten of zij hun benoeming aanvaarden. Indien één arbiter zijn benoeming niet aanvaard of zijn taak niet kan uitoefenen benoemd het bureau zo spoedig mogelijk een ander in zijn plaats. Benoeming van een andere arbiter is uiteraard ook mogelijk wanneer tijdens de procedure de eerder benoemde arbiter, die zijn benoeming heeft aanvaard, niet meer in staat is zijn taak uit te oefenen. Wanneer de vervanging van een arbiter plaatsvindt na een mondelinge behandeling zal de mondelinge behandeling opnieuw plaatsvinden, tenzij partijen schriftelijk meedelen daar geen prijs op te stellen.
3. Na aanvaarding van hun benoeming deelt het Arbitragebureau de samenstelling van de Arbitragecommissie aan partijen mede en zendt aan de betrokken arbiters exemplaren van alle door partijen bij het Arbitragebureau ingediende stukken.

EISEN AAN ARBITERS

Artikel 13

1. Een arbiter dient onafhankelijk en onpartijdig te zijn en mag op generlei wijze bij het geschil zijn betrokken of daaruit voordeel kunnen trekken.
2. Hij mag evenmin nauwe banden hebben met de persoon of de onderneming van één van de partijen.
3. Hij mag van tevoren partijen over het geschil niet hebben geadviseerd of hen zijn mening daarover kenbaar hebben gemaakt.
4. Buiten de arbitrage om mag hij zich niet met een van partijen over het geschil verstaan.
5. Degene die als arbiter wordt aangezocht en meent dat hij niet aan de voornoemde vereisten voldoet, is gehouden dit mede te delen aan het Arbitragebureau en die aanwijzing niet te aanvaarden.

MOGELIJKHEID TOT WRAKING

Artikel 14

1. Een arbiter kan worden gewraakt in de gevallen en op de wijze vermeld in artikel 1033 e.v. Wetboek Burgerlijke Rechtsvordering. Voorts kan een arbiter worden gewraakt op grond:
 - dat arbiter werkzaam is voor de onderneming van één der partijen, danwel in deze onderneming belang heeft, alles in de ruimste zin des woords;
 - dat arbiter in het geschil als adviseur of deskundige heeft gefungeerd danwel op enige andere wijze daarbij betrokken is geweest;
 - dat een proces of arbitrage loopt tussen één der partijen en de arbiter, diens echtgenote, zijn bloedverwanten of aangehuwden in de rechte lijn;
 - dit alles ongeacht of deze gronden voor of na de benoeming van arbiter(s) zijn opgekomen.
2. De partij die een arbiter wil wraken dient zulks, op straffe van verval van recht binnen één week nadat hij van de benoeming op de hoogte is gesteld c.q. binnen één week na haar bekend worden van een nadien opgekomen grond tot wraking schriftelijk aan het Arbitragebureau mede te delen. In deze schriftuur dient hij op straffe van verval van zijn recht de gronden voor de wraking te vermelden.
3. Totdat over de wraking is beslist wordt de arbitrage geschorst.
4. Direct na ontvangst van de schriftelijke mededeling dat een arbiter wordt gewraakt dient het Arbitragebureau dit aan de gewraakte arbiter en aan de wederpartij mede te delen. Zij dienen vervolgens binnen een week na ontvangst aan het Arbitragebureau schriftelijk hun berusting of gemotiveerde afwijzing te doen toekomen, bij gebreke waarvan zij worden geacht in de wraking te berusten.
5. Indien zowel de gewraakte arbiter als de wederpartij de wraking afwijzen dient de wrakende partij, wanneer hij zijn verzoek tot wraking handhaaft terstond, dat wil zeggen uiterlijk binnen 14 dagen, nadat hem schriftelijk mededeling is gedaan dat het verzoek is afgewezen, een verzoek tot wraking bij de daartoe bevoegde rechter in te dienen, zulks op straffe van verval van recht.
6. Wanneer de gewraakte arbiter of de wederpartij in de wraking berust zal hij niet in betreffende zaak als arbiter kunnen functioneren. Het Arbitragebureau benoemt dan terstond een andere arbiter.

PROCEDURE

Artikel 15

1. De voorzitter van de arbitragecommissie treft die maatregelen, die voor een goed verloop en een spoedige voortgang van de arbitrage vereist zijn.

2. De voorzitter kan aan partijen het wisselen van verdere conclusies toestaan binnen de door hem vast te stellen termijn. Indien hij daartoe geen aanleiding vindt, zal hij dag, uur en plaats bepalen voor de mondelinge behandeling. De arbitrage en de mondelinge behandeling vinden plaats in op een door de voorzitter aan te wijzen locatie plaats, waar ook het vonnis wordt gewezen. De voorzitter draagt er zorg voor dat partijen tijdig bij aangetekende brief worden opgeroepen.
3. De voorzitter ziet erop toe, dat partijen op voet van gelijkheid worden behandeld en geeft elke partij gelegenheid voor haar rechten op te komen en haar stellingen uiteen te zetten.

Artikel 16

Elke partij kan voor het scheidsgerecht persoonlijk verschijnen of zich doen vertegenwoordigen en laten bijstaan door een advocaat dan wel door een daartoe schriftelijk gevolmachtigde.

Artikel 17

1. De verweerder is uitsluitend bevoegd vóór of uiterlijk bij conclusie van antwoord in eerste aanleg, een tegenvordering in te stellen mits deze gebaseerd is op een overeenkomst, waarop de Algemene voorwaarden voor de teelt van industriegroenten van toepassing zijn verklaard.
2. Partijen zijn bevoegd, tot uiterlijk 14 dagen vóór de dag van de mondelinge behandeling, een schriftelijke aanvullende conclusie in te dienen bij het scheidsgerecht, per adres het Arbitragebureau, dat onverwijld een afschrift daarvan aan de wederpartij zendt, hun vordering te vermeerderen en/of de grondslag van hun vordering aan te vullen of te wijzigen. De wederpartij is bevoegd daartegen bezwaar te maken.
3. De arbitragecommissie kan de gevraagde vermeerdering, aanvulling of wijziging weigeren, indien de wederpartij daardoor onaanvaardbaar in haar verdediging zou worden bemoeilijkt of de voortgang van de arbitrage daardoor te zeer zou worden opgehouden.

Artikel 18

1. Bij de mondelinge behandeling geeft de voorzitter van de arbitragecommissie partijen de gelegenheid hun standpunt toe te lichten.
2. Partijen kunnen, mits zij eenstemmig zijn, van een mondelinge behandeling afzien en vonnis vragen op de gewisselde conclusies.
3. Het scheidsgerecht kan bij de oproeping van partijen voor de mondelinge behandeling mededelen, dat partijen de bevoegdheid hebben dan getuigen voor te brengen. Als partijen daarvan gebruik willen maken, dienen zij tenminste 8 dagen vóór de zitting de namen en de adressen van de getuigen op te geven aan de voorzitter van de arbitragecommissie en aan de wederpartij.

Artikel 19

1. Het scheidsgerecht is bevoegd bij interlocutoir² vonnis aan de partij die daarvoor in aanmerking komt, een bewijsopdracht te geven die door het scheidsgerecht zal worden geformuleerd.
2. Hierbij wordt tevens bepaald dag, uur en plaats waar die getuigen door het scheidsgerecht zullen worden gehoord, waarbij partijen zo mogelijk in persoon aanwezig dienen te zijn.
3. Het scheidsgerecht is ook bevoegd een comparitie³ van partijen te gelasten. Verschijnt één van de partijen dan niet zonder geldige reden, dan kan het scheidsgerecht uit dit wegblijven de gevolgtrekking maken, die het passend acht.

² Tussenvonnis waarbij het scheidsgerecht een bewijsopdracht, nadere inlichtingen of onderzoek beveelt waarvan de beslissing in het conflict afhankelijk kan zijn.

³ Het persoonlijk verschijnen van personen, de comparanten.

Artikel 20

1. De eisende partij is te allen tijde bevoegd haar vordering in te trekken, doch zij kan dit tijdens of na de mondelinge behandeling alleen doen als de wederpartij daarin toestemt of aan de wederpartij betaalt het door het scheidsgerecht vastgestelde bedrag voor haar kosten.
2. Bovendien is eiser dan verschuldigd de arbitragekosten, vast te stellen door de voorzitter van de arbitragecommissie, mede te verhalen op het door eiser betaalde voorschot.

Artikel 21

1. Indien de verweerder binnen de door het Arbitragebureau vastgestelde termijn geen conclusie van antwoord, als bedoeld in artikel 7 en 8, indient, geen uitstel vraagt of na verkregen uitstel daarvan geen gebruik maakt, niet ter zitting voor de mondelinge behandeling bepaald, verschijnt, kan het scheidsgerecht aanstonds vonnis wijzen. In dat geval wordt de vordering geheel of gedeeltelijk toegewezen, tenzij deze aan het scheidsgerecht ongegrond of onrechtmatig voorkomt. Het scheidsgerecht is bevoegd, alvorens die vordering toe te wijzen, van eiser het bewijs van één of meer van zijn stellingen te verlangen.
2. Indien eiser geen gebruik maakt van de hem gegeven gelegenheid te reageren op de conclusie van antwoord, zonder geldige reden niet verschijnt bij de mondelinge behandeling, in gebreke blijft met het verstrekken van de door het scheidsgerecht gevraagde inlichtingen, niet verschijnt op een door het scheidsgerecht bevolen comparitie, kan het scheidsgerecht de vordering van eiser als ingetrokken beschouwen.
3. De tot dan toe gemaakte kosten van de arbitrage kan het scheidsgerecht verrekenen met het door eiser gestorte voorschot.

Artikel 22

1. Het scheidsgerecht kan in elke stand van het geding, op vordering van één der partijen, een voorlopige beslissing nemen of aan partijen een opdracht verstrekken, noodzakelijk of wenselijk ter voorkoming van schade of ter opheldering van feiten of ter voorkoming van gegevens voor de berechting van het geschil, één en ander in de vorm van een arbitraal tussenvonnissen.
2. Het scheidsgerecht behoudt zich de vrijheid om, niet beïnvloed door deze maatregelen, in de hoofdzaak vonnis te wijzen zoals het meent dat het behoort.

Artikel 23

1. Een derde die belang heeft bij een arbitrage, gevoerd krachtens dit reglement, kan het scheidsgerecht verzoeken zich daarin te mogen voegen of daarbij te mogen tussenkomen.
2. Een partij kan het scheidsgerecht verzoeken een derde in vrijwaring te mogen oproepen wanneer hij meent daarvoor gegronde redenen te hebben, bijvoorbeeld omdat een ander hem moet vrijhouden van de nadelige gevolgen van een veroordeling of omdat hij de gevolgen van die veroordeling op een ander kan afwikkelen.
3. Een verzoek om zich te mogen voegen, te mogen tussenkomen of een ander in vrijwaring op te roepen, moet schriftelijk tot de voorzitter van het scheidsgerecht worden gericht. Een verzoek om vrijwaring moet uiterlijk 14 dagen vóór de mondelinge behandeling bij het Arbitragebureau worden ingediend.
4. Het scheidsgerecht beslist hierover nadat partijen hierover zijn gehoord, althans hen de gelegenheid is geboden zich hierover uit te laten.
5. De voeging, tussenkomst of vrijwaring kan slechts worden toegelaten, indien de derde bij een schriftelijke overeenkomst met partijen tot de arbitrage is toegetreten of partij is bij een overeenkomst, waarop de Algemene voorwaarden voor de teelt van industriegroenten van toepassing zijn. Door de toelating van de voeging, tussenkomst of vrijwaring wordt de derde in het arbitraal geding partij.

VONNIS

Artikel 24

Het scheidsgerecht streeft ernaar zo spoedig mogelijk vonnis te wijzen. Het kan een tussenvonnissen wijzen, waarbij partijen wordt opgedragen nadere inlichtingen te verstrekken of aan één of meer partijen een bewijsopdracht verstrekken of een comparitie van partijen gelasten om een regeling te beproeven.

Artikel 25

1. Het scheidsgerecht beslist bij meerderheid van stemmen.
2. Het arbitraal vonnis wordt door de voorzitter en de arbiters ondertekend en indien een griffier is benoemd, mede door de griffier. Weigert een arbiter het vonnis te ondertekenen of is een arbiter daartoe niet in staat, dan wordt daarvan door de andere arbiters in het door hen ondertekende vonnis melding gemaakt, terwijl ook die vermelding door hen wordt ondertekend.
3. In het vonnis moeten de voorletters, de namen en de woonplaatsen van de arbiters worden vermeld, benevens die van partijen.
4. Het vonnis dient voorts in te houden een kort overzicht van de procedure, een weergave van de ingestelde vordering en eventueel de vordering in reconventie en het door de gedaagde gevoerde verweer.
5. Vervolgens dienen te worden vermeld de overwegingen, die tot het vonnis hebben geleid, met de beslissing zelf.
6. Het scheidsgerecht stelt vast de kosten van de arbitrage en veroordeelt in beginsel de in het ongelijk gestelde partij die kosten te betalen aan de wederpartij, nadat tevoren de eisende partij die kosten van het scheidsgerecht bij wijze van voorschot aan het Arbitragebureau heeft voldaan.
7. Onder de kosten van arbitrage kunnen worden begrepen de kosten van de rechtskundige bij stand van de in het ongelijk gestelde partij.
8. Het scheidsgerecht is bevoegd, als het daartoe aanleiding vindt, de kosten tussen partijen te compenseren op de wijze die het juist acht.

Artikel 26

1. Het Arbitragebureau draagt er zorg voor, dat aan elke partij een exemplaar van het door arbiters getekend vonnis per aangetekende brief wordt gezonden en eveneens door arbiters ondertekend exemplaar van het vonnis wordt gedeponereerd ter griffie van de rechtbank binnen het arrondissement, waarin de plaats waar het vonnis is geweest, is gelegen.
2. Het Arbitragebureau geeft eveneens per aangetekend schrijven aan partijen van deze nederlegging kennis.

Artikel 27

Indien voor het scheidsgerecht een griffier is benoemd, kan het scheidsgerecht de hiervoor vermelde werkzaamheden voor het Arbitragebureau ook aan de griffier opdragen.

Artikel 28

Het vonnis is bindend voor partijen met ingang van de dag waarop het is geweest.

WIJZIGINGEN

Artikel 29

LTO en VIGEF kunnen gezamenlijk te allen tijde wijzigingen in dit arbitragereglement aanbrengen. Deze wijzigingen gelden niet voor arbitrages die voor het in werking treden van die wijzigingen reeds aanhangig zijn gemaakt.